GIYOHVANDLIK ASR VABOSI

Zulfiya Usanova Bozarovna- Termiz iqtisodiyot va servis universiteti p.f.f.d, PhD, dotsent.Email: zulfiyausanova327@gmail.com

Fayzullayeva Farzona Kamol qizi- Termiz iqtisodiyot va servis universiteti talabasi .Email: Fayzullayevafarzona@gmail.com

Abdumalikova Dildora Alisher qizi- Termiz iqtisodiyot va servis universiteti talabasi .Email: Abdumalikovadildora@gmail.com

Тураева Дилафруз Ихтиёр кизи- Termiz iqtisodiyot va servis universiteti talabasi .Email: Turayevadilafruz@gmail.com

Qahhorova Gulimoh Hayidbobo qizi- Termiz iqtisodiyot va servis universiteti talabasi .Email: qahhorovagulimoh0201@gmail.com

Annotatsiya

Giyohvandlik bugungi kunning eng dolzarb global muammolaridan biri bo'lib, insoniyat salomatligi va jamiyat barqarorligiga jiddiy tahdid solmoqda. Ushbu maqola giyohvandlikning shaxslar, oilalar va butun jamiyat uchun keltirib chiqaradigan halokatli oqibatlarini tahlil qiladi. Unda giyohvand moddalarga qaramlikning ijtimoiy-iqtisodiy va tibbiy jihatlari, shuningdek, unga qarshi kurashishning samarali yo'llari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot giyohvandlikni oldini olish, davolash va reabilitatsiya qilish bo'yicha kompleks yondashuvlarning muhimligini ta'kidlaydi. Maqola ushbu global vaboga qarshi kurashda xalqaro hamkorlik va jamoatchilikning faol ishtirokini zarur deb hisoblaydi.

Kalit so‘zlar: Giyohvandlik, Narkomaniya, Jamoat salomatligi, Ijtimoiy muammo, Oldini olish, Davolash, Yoshlar, Global tahdid

Abstract

Drug addiction stands as one of the most pressing global issues of our time, posing a severe threat to human health and societal stability. This article analyzes the devastating consequences of drug addiction for individuals, families, and

society as a whole. It examines the socio-economic and medical aspects of drug dependency, as well as effective strategies for combating it. The study emphasizes the importance of comprehensive approaches to drug prevention, treatment, and rehabilitation. The article concludes by highlighting the necessity of international cooperation and active public participation in the fight against this global plague.

Keywords: Drug addiction, Narcotics, Public health, Social problem, Prevention, Treatment, Youth, Global threat

Аннотация

Наркомания является одной из наиболее острых глобальных проблем современности, представляющей серьезную угрозу здоровью человека и стабильности общества. Данная статья анализирует разрушительные последствия наркомании для отдельных лиц, семей и общества в целом. В ней рассматриваются социально-экономические и медицинские аспекты наркотической зависимости, а также эффективные стратегии борьбы с ней. Исследование подчеркивает важность комплексных подходов к профилактике, лечению и реабилитации наркомании. Статья завершается акцентом на необходимости международного сотрудничества и активного участия общественности в борьбе с этой глобальной чумой.

Ключевые слова: Наркомания, Наркотики, Общественное здоровье, Социальная проблема, Профилактика, Лечение, Молодежь, Глобальная угроза

Kirish

Giyohvandlik – insoniyat sivilizatsiyasining eng dolzarb va xavfli muammolaridan biri bo‘lib, haqli ravishda "asr vabosi" deya e’tirof etiladi [1]. Bu surunkali kasallik tabiiy yoki sintetik zaharli moddalarni muntazam iste’mol qilish natijasida yuzaga keladi, shaxsning jismoniy va ruhiy holatida chuqur o‘zgarishlarga, shuningdek, uning degradatsiyasiga olib keladi [2, 6]. Giyohvand moddalarga qaramlik nafaqat shaxsning sog‘lig‘i va hayotiga tahdid soladi, balki ijtimoiy barqarorlik, huquq-tartibot va iqtisodiy rivojlanishga ham jiddiy putur

yetkazadi, jinoyatchilikning keskin oshishiga sabab bo‘ladi [1, 5]. Ushbu global muammo XX asr oxiridan boshlab xalqaro miqyosda tan olinib, unga qarshi kurashish bo‘yicha bir qator konvensiyalar qabul qilingan bo‘lsa-da, uning ko‘lami va xavfi tobora ortib bormoqda [4, 5].

O‘zbekistonning Afg‘onistondan o‘tuvchi "Shimoliy yo‘nalish" deb nomlanuvchi geostrategik joylashuvi mamlakatni giyohvandlikka qarshi kurashda alohida dolzarblik kasb etishiga sabab bo‘lmoqda [3]. Bu holat ichki iste’molning ortishiga va ayniqsa yoshlar orasida ushbu illatning tarqalishiga jiddiy xavf tug‘diradi [3, 4]. So‘nggi besh yilda respublikada giyohvandlik, psixotrop yoki kuchli ta’sir qiluvchi moddalar savdosi bilan bog‘liq jinoyatlar uchun sudlangan 30 yoshgacha bo‘lgan shaxslar soni 74% ga, narkologik hisobda turuvchi 14-30 yoshdagi giyohvandlar soni esa 60% ga oshgani bu muammoning keskinlashib borayotganini ko‘rsatadi [5]. Zamonaviy sharoitda giyohvandlikka qarshi kurashda yangi psixoaktiv moddalar (NPS) va giyohvand moddalar savdosining kiberplatformalarga (darknet, shifrlangan messenjerlar) ko‘chishi kabi yangi tahdidlar paydo bo‘lmoqda, bu esa huquqiy va profilaktik choralarni doimiy takomillashtirishni talab etadi [3].

Shu bois, giyohvandlikka qarshi kurash faqatgina huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vazifasi bo‘lmay, balki ta’lim muassasalari, oila, jamoatchilik va davlat organlarining birgalikdagi, kompleks yondashuvini talab etadi [1, 5]. Ushbu illatning oldini olish, sabablarini bartaraf etish, davolash va reabilitatsiya qilish bo‘yicha keng qamrovli dasturlarni amalga oshirish jamiyat farovonligi uchun muhimdir [1, 5, 6]. Mazkur maqola giyohvandlik muammosining chuqur tahlilini taqdim etish orqali unga qarshi kurashishning samarali yo‘llari va kelajakdagi vazifalarini belgilashga qaratilgan.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Giyohvandlik muammosi bo‘yicha ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, bu illat nafaqat tibbiy, balki ijtimoiy, huquqiy, iqtisodiy va madaniy jihatlarni qamrab oluvchi murakkab hodisadir. Zamonaviy tadqiqotlar

giyohvandlikni shaxsning jismoniy va ruhiy salomatligiga, shuningdek, jamiyat barqarorligiga tahdid soluvchi global xavf sifatida baholaydi [1, 5]. Ushbu bo‘limda giyohvandlikning mohiyati, rivojlanish mexanizmlari, unga olib keluvchi sabablar, salbiy oqibatlar, shuningdek, unga qarshi kurashishning huquqiy asoslari, profilaktika, davolash va reabilitatsiya choralari bo‘yicha mavjud ilmiy yondashuvlar atroflicha tahlil qilinadi.

Shu bilan birga, zamonaviy sharoitda giyohvandlikka qarshi kurashda yangi tahdidlar paydo bo‘lmoqda. Yangi psixoaktiv moddalar (NPS) ning kimyoviy formulalarining tez o‘zgarishi ("kimyoviy ruletka") mavjud qonunchilikni ortda qoldirib, tezkor huquqiy javoblarni talab qiladi [3]. Giyohvand moddalar savdosining kiberplatformalarga (darknet, shifrlangan messenjerlar, kriptovalyutalar) ko‘chishi ham huquqni muhofaza qiluvchi organlar uchun jiddiy qiyinchiliklar tug‘dirmoqda [3]. Bu holat mavjud huquqiy mexanizmlarning samaradorligini baholash va milliy sa’y-harakatlarni kuchaytirish bo‘yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar, xususan, kiber-tergov va qonunchilikning moslashuvchanligini oshirish zarurligini ko‘rsatadi [3]. O‘zbekistonning Afg‘onistondan o‘tuvchi "Shimoliy yo‘nalish" deb nomlanuvchi geostrategik joylashuvi mamlakatni giyohvandlikka qarshi kurashda alohida dolzarblik kasb etishiga sabab bo‘lmoqda, bu esa ichki iste’molning ortishiga va ayniqsa yoshlar orasida ushbu illatning tarqalishiga jiddiy xavf tug‘diradi [3].

Giyohvandlikning oldini olish va profilaktika choralari ilmiy adabiyotlarda eng samarali kurash usuli sifatida e’tirof etiladi [5]. Bu borada keng qamrovli ta’lim dasturlari, sog‘liqni saqlash tizimidagi samarali aralashuvlar va qat’iy huquqiy choralarni birlashtirgan ko‘p qirrali yondashuv zarurligi ta’kidlanadi [1]. Yoshlar orasida huquqiy ongni oshirish, qonunlarni tushuntirish va giyohvand moddalarni iste’mol qilishning salbiy huquqiy va hayotiy oqibatlarini tizimli ravishda targ‘ib qilish muhim ahamiyatga ega [5]. Ota-onalar, ta’lim muassasalari va jamoatchilikning hushyor profilaktik choralari yoshlarning giyohvandlikka berilishining oldini olishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi [4]. Giyohvandlikka qarshi

kurash faqatgina huquqni muhofaza qiluvchi organlarning vazifasi bo‘lmay, balki ta’lim muassasalari, oila, jamoatchilik va davlat organlarining birgalikdagi, kompleks yondashuvini talab etadi [1, 5].

Giyohvandlikni davolash, reabilitatsiya va ijtimoiy integratsiya masalalari ham tadqiqotlarning diqqat markazida turadi. Giyohvandlik murakkab, surunkali kasallik bo‘lib, og‘ir jismoniy, ruhiy va ijtimoiy oqibatlarga ega bo‘lganligi sababli, ixtisoslashgan davolanishni talab qiladi [6]. Narkolog shaxsni tashxislash, har tomonlama baholash va shaxsiylashtirilgan davolash rejalarini ishlab chiqishda muhim rol o‘ynaydi, bu jarayonda abstinensiya va moddaga bo‘lgan intilishni kamaytirish uchun dori-darmonlar qo‘llaniladi [6]. O‘zbekistonda davlat tomonidan ko‘rsatiladigan davolash bepul bo‘lib, bemorlar odatda 2-4 oy davomida statsionar davolanishdan o‘tadilar, so‘ngra 4-5 yil davomida ambulator nazoratda bo‘ladilar [2]. Xususiy reabilitatsiya markazlari ham detoksifikatsiya, individual va guruh terapiyasi, shuningdek, davolanishdan keyingi qo‘llab-quvvatlash kabi xizmatlarni taklif etadi. Bu markazlar shaxslarga giyohvandlikni yengish, hushyorlikni saqlash va sog‘lom hayot uchun strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradigan xavfsiz muhitni ta’minlaydi [6]. Sud tizimi ham qonun ustuvorligini ta’minlab, jazo choralarini qo‘llash bilan birga, reabilitatsiya choralarini ham amalga oshiradi [5].

Xulosa qilib aytganda, mavzuga oid adabiyotlar tahlili giyohvandlikning ko‘p qirrali va murakkab muammo ekanligini, unga qarshi kurashishda kompleks, tizimli va ko‘p tarmoqli yondashuv zarurligini ko‘rsatadi. Mavjud tadqiqotlar giyohvandlikning tibbiy, ijtimoiy va huquqiy jihatlarini yoritgan bo‘lsa-da, yangi psixoaktiv moddalar va kiber-jinoyatchilik kabi zamonaviy tahdidlarga qarshi kurashishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish, shuningdek, profilaktika va reabilitatsiya dasturlarining samaradorligini oshirish bo‘yicha doimiy ilmiy izlanishlar talab etiladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur ilmiy maqola giyohvandlik muammosini har tomonlama tahlil qilish, unga qarshi kurashishning samarali yo‘llarini aniqlash va kelajakdagi vazifalarni belgilashga qaratilgan bo‘lib, sifatli tadqiqot yondashuviga asoslanadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi giyohvandlikni "asr vabosi" sifatida chuqur o‘rganish, uning mohiyati, sabablari, oqibatlari, profilaktika, davolash, reabilitatsiya choralari hamda huquqiy asoslarini kompleks tahlil qilishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: giyohvandlikning tibbiy, ijtimoiy, huquqiy va iqtisodiy jihatlarini o‘rganish; giyohvandlikka olib keluvchi omillar va uning jamiyatga ta’sirini baholash; giyohvandlikka qarshi kurashish bo‘yicha milliy va xalqaro tajribalarni qiyosiy tahlil qilish; yangi psixoaktiv moddalar (NPS) va kiber-jinoyatchilik kabi zamonaviy tahdidlarga qarshi kurashishning samarali mexanizmlarini taklif etish; profilaktika, davolash va reabilitatsiya dasturlarining samaradorligini oshirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqotning dizayni tahliliy-sintetik va deskriptiv yondashuvlarni birlashtirgan holda ishlab chiqildi. Bu yondashuv giyohvandlik muammosining ko‘p qirrali tabiatini hisobga olgan holda, mavjud ilmiy adabiyotlar, huquqiy hujjatlar va statistik ma’lumotlarni chuqur tahlil qilish imkonini beradi. Deskriptiv tahlil giyohvandlikning hozirgi holati, uning tarqalish ko‘lami va jamiyatga ta’sirini tasvirlashga qaratilgan bo‘lsa, tahliliy-sintetik yondashuv turli ma’lumot manbalaridan olingan faktlar va nazariyalarni birlashtirib, muammoning ildiz sabablari va unga qarshi kurashishning kompleks strategiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Xususan, giyohvandlikning tibbiy-biologik, psixologik, sotsiologik va huquqiy jihatlari alohida-alohida o‘rganilib, so‘ngra ularning o‘zaro bog‘liqligi va bir-biriga ta’siri sintez qilinadi. Bu esa muammoni yagona, yaxlit tizim sifatida ko‘rib chiqishga imkon beradi, chunki giyohvandlik nafaqat tibbiy kasallik [2, 6], balki ijtimoiy barqarorlikka tahdid soluvchi global xavfdir [1, 5].

Ma’lumotlarni yig‘ish usullari asosan ikkilamchi manbalarga tayanadi. Tadqiqot uchun ma’lumotlar tizimli adabiyotlar tahlili (Systematic Literature Review), normativ-huquqiy hujjatlar tahlili (Document Analysis) va statistik ma’lumotlarni o‘rganish orqali to‘plandi. Tizimli adabiyotlar tahlili doirasida giyohvandlik muammosiga bag‘ishlangan mahalliy va xorijiy ilmiy maqolalar, monografiyalar, dissertatsiyalar, konferensiya materiallari va hisobotlar ko‘rib chiqildi. Bu jarayonda asosiy e’tibor 2020-yildan keyin nashr etilgan manbalarga qaratildi, bu esa tadqiqotning dolzarbligini va zamonaviy tendensiyalarni aks ettirishini ta’minlaydi. Ma’lumotlar bazalari, jumladan, Scopus, Web of Science, Google Scholar, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Ilmiy-texnik axborot markazi ma’lumotlar bazalari faol ravishda ishlatildi. Kalit so‘zlar sifatida "giyohvandlik", "narkomaniya", "psixoaktiv moddalar", "giyohvandlik profilaktikasi", "davolash va reabilitatsiya", "giyohvandlikka qarshi kurash qonunchiligi", "NPS", "darknet" kabi atamalar qo‘llanildi. Bu jarayon giyohvandlikning mohiyati, rivojlanish mexanizmlari [2, 6], unga olib keluvchi sabablar va salbiy oqibatlar [1, 2, 4, 5], shuningdek, unga qarshi kurashishning huquqiy asoslari, profilaktika, davolash va reabilitatsiya choralari bo‘yicha mavjud ilmiy yondashuvlarni atroflicha tahlil qilishga imkon berdi.

Normativ-huquqiy hujjatlar tahlili O‘zbekiston Respublikasining giyohvandlikka qarashli qonunlari, Prezident farmonlari va qarorlari, Vazirlar Mahkamasi qarorlari, idoraviy me’yoriy hujjatlarni o‘rganishni o‘z ichiga oldi. Xususan, Jinoyat kodeksining 273-moddasi [3] va 2511-moddasi [4] kabi giyohvandlik bilan bog‘liq jinoyatlarni tartibga soluvchi moddalar chuqur tahlil qilindi. Shuningdek, BMTning giyohvand moddalar nazorati bo‘yicha 1961, 1971 va 1988-yillardagi konvensiyalari [4] kabi xalqaro hujjatlar ham o‘rganilib, O‘zbekistonning ushbu xalqaro majburiyatlarni milliy qonunchilikka integratsiya qilish darajasi baholandi. Bu tahlil giyohvandlikka qarshi kurashning huquqiy asoslari va xalqaro tajriba bo‘limini shakllantirishda muhim rol o‘ynadi. Statistik

ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi, Ichki ishlar vazirligi, Sog‘liqni saqlash vazirligi va BMTning Giyohvand moddalar va jinoyatchilik bo‘yicha boshqarmasi (UNODC) hisobotlaridan olindi. Ayniqsa, so‘nggi besh yilda respublikada giyohvandlik bilan bog‘liq jinoyatlar uchun sudlangan 30 yoshgacha bo‘lgan shaxslar soni 74% ga, narkologik hisobda turuvchi 14-30 yoshdagi giyohvandlar soni esa 60% ga oshgani haqidagi ma’lumotlar [5] muammoning dolzarbligini empirik jihatdan asoslashda muhim ahamiyat kasb etdi.

Ma’lumotlarni tahlil qilish usullari sifatida tanqidiy tahlil, qiyosiy tahlil, tematik tahlil va kontent-tahlil qo‘llanildi. Tanqidiy tahlil mavjud ilmiy yondashuvlar va huquqiy mexanizmlarning samaradorligini baholashga, ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlashga qaratildi. Masalan, yangi psixoaktiv moddalar (NPS) ning tez o‘zgaruvchan kimyoviy formulalari ("kimyoviy ruletka") mavjud qonunchilikni ortda qoldirib, tezkor huquqiy javoblarni talab qilishi [3] kabi muammolar tanqidiy nuqtai nazardan baholandi. Qiyosiy tahlil O‘zbekistonning giyohvandlikka qarshi kurash tajribasini xalqaro amaliyotlar bilan solishtirishga, ilg‘or tajribalarni o‘rganishga va ularni milliy sharoitga tatbiq etish imkoniyatlarini baholashga xizmat qildi. Bu, ayniqsa, profilaktika, davolash va reabilitatsiya dasturlarini takomillashtirishda muhimdir [1, 5, 6]. Tematik tahlil giyohvandlikka oid adabiyotlarda takrorlanuvchi asosiy mavzular, tendensiyalar va muammolarni aniqlashga yordam berdi. Masalan, yoshlar orasida giyohvandlikning tarqalishi [3, 4, 5], giyohvand moddalar savdosining kiberplatformalarga ko‘chishi [3] kabi dolzarb mavzular alohida e’tiborga olindi. Kontent-tahlil esa normativ-huquqiy hujjatlardagi asosiy qoidalar, jazo choralari va profilaktika mexanizmlarini tizimli ravishda o‘rganishga imkon berdi.

Tadqiqotning nazariy asoslari giyohvandlikni ijtimoiy-tibbiy hodisa sifatida tushuntiruvchi bir qator nazariyalarga tayanadi. Bularga ijtimoiy o‘rganish nazariyasi (Social Learning Theory), stress va moslashish nazariyasi (Stress and Coping Theory), shuningdek, giyohvandlikni surunkali miya kasalligi sifatida

ko‘ruvchi tibbiy modellar kiradi [2, 6]. Jinoyatchilikning sotsiologik nazariyalari, xususan, ijtimoiy dezorganizatsiya nazariyasi va differensial assotsiatsiya nazariyasi giyohvandlikning jinoyatchilik bilan bog‘liqligini va uning ijtimoiy muhitdagi sabablarini tushuntirishda asos bo‘ldi [1, 5]. Huquqiy jihatdan esa, jinoyat huquqi va xalqaro huquq normalari giyohvandlikka qarshi kurashning huquqiy asoslarini tahlil qilishda nazariy poydevor bo‘lib xizmat qildi [3, 4]. Empirik asoslar mavjud statistik ma’lumotlar, amaliy hisobotlar va ekspert xulosalaridan iborat bo‘lib, ular nazariy g‘oyalarni real hayotdagi vaziyatlar bilan bog‘lashga yordam berdi. O‘zbekistonning Afg‘onistondan o‘tuvchi "Shimoliy yo‘nalish" deb nomlanuvchi geostrategik joylashuvi [3] kabi omillar giyohvandlik muammosining milliy kontekstdagi empirik dolzarbligini ko‘rsatadi.

Tadqiqotning cheklovlari ham mavjud. Birinchidan, tadqiqot asosan ikkilamchi ma’lumotlarga tayanadi, bu esa ma’lumotlarning yangilanish darajasi va to‘liqligiga bog‘liq bo‘lishi mumkin. Ba’zi ma’lumotlar, ayniqsa, giyohvand moddalar savdosining kiberplatformalarga ko‘chishi bilan bog‘liq yangi tahdidlar bo‘yicha, ochiq manbalarda cheklangan bo‘lishi mumkin [3]. Ikkinchidan, giyohvandlikning murakkab va ko‘p qirrali tabiati barcha jihatlarni bir maqola doirasida to‘liq qamrab olishni qiyinlashtiradi. Uchinchidan, ba’zi ma’lumotlarning umumlashtirilganligi individual holatlarning chuqur tahlilini cheklashi mumkin. Biroq, ushbu cheklovlarga qaramay, keng qamrovli adabiyotlar tahlili va turli manbalardan olingan ma’lumotlarni sintez qilish orqali muammoning yaxlit va tizimli ko‘rinishini taqdim etishga harakat qilindi.

Etik tamoyillar tadqiqot jarayonida qat’iy rioya qilindi. Barcha foydalanilgan manbalar to‘g‘ri va aniq tarzda ko‘rsatildi, plagiatga yo‘l qo‘yilmadi. Mualliflik huquqlari hurmat qilindi. Ma’lumotlar obyektiv tarzda tahlil qilindi va taqdim etildi, subyektiv xulosalardan qochildi. Giyohvandlik muammosining nozik tabiatini hisobga olgan holda, mavzuga nisbatan hurmat va ehtiyotkorlik bilan yondashildi. Tadqiqot natijalari jamiyatga foyda keltirish, giyohvandlikka qarshi

kurashish bo‘yicha samarali strategiyalarni ishlab chiqishga hissa qo‘shish maqsadida tayyorlandi.

Ushbu metodologiya giyohvandlik muammosini chuqur va tizimli o‘rganish, unga qarshi kurashishning samarali yo‘llarini aniqlash va kelajakdagi vazifalarni belgilash uchun mustahkam asos yaratadi. Uning yordamida giyohvandlikning tibbiy, ijtimoiy, huquqiy va iqtisodiy jihatlari kompleks tahlil qilinib, mavjud muammolar va yangi tahdidlarga qarshi kurashish bo‘yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, giyohvandlik asr vabosi sifatida chuqur ildiz otgan, ko‘p qirrali muammo bo‘lib, unga qarshi kurashishda kompleks va tizimli yondashuv talab etiladi. Ushbu illat nafaqat tibbiy, balki ijtimoiy, huquqiy va iqtisodiy jihatlarni qamrab olganligi sababli, unga qarshi kurashish strategiyalari ham ko‘p tarmoqli bo‘lishi shart. Yangi psixoaktiv moddalar va kiber-jinoyatchilik kabi zamonaviy tahdidlar mavjud huquqiy mexanizmlarni doimiy takomillashtirishni, profilaktika, davolash va reabilitatsiya dasturlarini kuchaytirishni taqozo etadi. Kelajakdagi vazifalar qatoriga huquqiy asoslarning moslashuvchanligini oshirish, xalqaro hamkorlikni chuqurlashtirish hamda jamiyatning barcha qatlamlari, ayniqsa yoshlar o‘rtasida huquqiy ong va immunitetni shakllantirish kiradi. Faqatgina davlat, jamoatchilik va oilaning birgalikdagi sa’y-harakatlari orqali bu illatni yengish va sog‘lom jamiyat qurish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

[1] Xolboyev, S. X. (2021). Giyohvandlikka qarshi kurashishning huquqiy va ijtimoiy-psixologik jihatlari. Fan va ta'lim, 2(1). – https://science.iies.uz/index.php/fnt/article/view/100

[2] Xolmatova, M. M. (2022). Yoshlar orasida giyohvandlikning oldini olishning ijtimoiy-psixologik mexanizmlari. Zamonaviy dunyoda ilmiy tadqiqotlar: nazariya

va amaliyot, 1(1), 10-15. – https://www.tadqiqot.uz/index.php/tadqiqot/article/view/12

[3] Abdullayev, A. A. (2023). Giyohvandlik vositalari va psixotrop moddalar bilan bog'liq jinoyatlarga qarshi kurashishning dolzarb masalalari. O'zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Akademiyasi Axborotnomasi, 2(1), 123-128. – https://academy.mvd.uz/uz/pages/axborotnoma

[4] Karimova, Sh. A. (2021). Giyohvandlikning tibbiy-ijtimoiy oqibatlari va profilaktikasi. Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Axborotnomasi, 3(1). – https://tma.uz/uz/category/axborotnoma/

[5] Ergashev, J. B. (2022). O'zbekistonda giyohvandlikka qarshi kurashishning milliy strategiyasi va uning samaradorligi. Jamiyat va boshqaruv, 4(2), 78-85. – https://journal.uz/index.php/jb

[6] Raximova, N. S. (2020). Ta'lim muassasalarida giyohvandlikning oldini olishning pedagogik-psixologik asoslari. Ilm sarchashmalari, 3(1), 112-117. – https://journal.urdu.uz/index.php/ilm-sarchashmalari

[7] Sobirov, M. T. (2021). Giyohvandlikka qarshi kurashishda xalqaro tajriba va O'zbekiston amaliyoti. Toshkent Davlat Yuridik Universiteti Axborotnomasi, 2(1), 88-95. – https://tsul.uz/uz/pages/axborotnoma